

گفت‌و‌گو

فواد ایزدی:

از NPT به‌طور تدریجی خارج شویم

فواد ایزدی، استاد دانشکده مطالعات جهان دانشگاه تهران و کارشناس مسائل آمریکا در گفت‌وگو با «فرهیختگان» قطعنامه شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را مورد بررسی قرار داد و درخصوص موضع ایران در واکنش به این قطعنامه گفت: «از دیدگاه من، موضع ایران باید خروج تدریجی از NPT باشد. مشکلاتی که با آژانس داریم، چند مورد است و ظاهراً حل شدنی هم نیست. آژانس انتظارات غیرقانونی دارد، همچنین این نهاد هم اکنون به ابزاری در دست دولت آمریکا تبدیل شده است. حالتی که اروپا هم دارد و جای اینکه به آمریکا اعتراض کند که چرا با برجام آن گونه برخورد کرده‌است،نسبت به ایران حساس است. این بیانیه اخیر هم متن پیشنهادی اروپایی‌ها بوده است، لذا به نظر می‌رسد ایران چاره‌ای جز خروج از NPT ندارد.»

وی افزود: «معمولاً می‌گوییم که چرا آژانس نسبت به رژیم صهیونیستی هیچ حساسیتی ندارد، بازرسی نمی‌کند، دسترسی نمی‌خواهد، با اینکه این رژیم تعداد قابل توجهی سلاح هسته‌ای دارد. جوابی که مسئولان آژانس می‌دهند این است که این رژیم عضو NPT نیست و شما هم می‌توانید عضو نشایید. به این جهت NPT سودی برای کشور نداشته و همواره در دسر و مشکلات و قطعنامه سازمان ملل را به همراه داشته است. ازاین‌رو به نظر می‌رسد با توجه به عبرت‌هایی که در برجام داشته‌ایم باید از NPT خارج شویم. البته برخی از این اقدام، تغییر به تلاش برای ساخت بمب می‌کنند، در صورتی که کشور هم می‌تواند از NPT خارج شود و هم به بازرسی و نظارت‌های متعارف آژانس دسترسی بدهد؛ البته به‌صورت داوطلبانه. ازاین‌رو چون بازرسی‌ها جنبه داوطلبانه دارد، داستان‌های بیابنه و قطعنامه را نخواهیم داشت. این اتفاقی است که قطعنامه اخیر و نوع عملکردهای آژانس ما را به آن سمت برده است.»

وی با اشاره به تجربه هفت سال گذشته گفت: «نتیجه‌ای که قاعدتا از سیاست خارجی روحانی در هفت سال گذشته باید بگیریم این است که حتی اگر امتیاز بدهید، برجام هم باشد، سایت اراک را هم بدهیم، ۱۰ سال غنی‌سازی را بدهیم، دوسوم سانتریفیوژها را هم غیرفعال کنیم و کلی امتیازهای گسترده در حوزه هسته‌ای تقدیم غرب کنیم، درنهایت هر وقت اراده کنند می‌توانند ما را به حالت قبلی برگردانند، لذا چنین فرآیندی غیر از معطلی کشور و هزینه‌های گسترده هیچ سودی ندارد.»
فواد ایزدی در پاسخ به اینکه آیا چنین اقدامی وضعیت کشور در فضای بین‌المللی با چالش‌های بیشتر مواجه نمی‌شود، گفت: «از وضعیت کنونی چیز بدتری نداریم. حتی رای منفی روسیه و چین هم منجر به توقف صدور قطعنامه علیه ایران نشد. این مسیر فشار حداکثری است و همین‌طور ادامه دارد. افزایش تحریم ادامه دارد، چه برجام باشد و چه برجام نباشد، چه به نماینده آژانس اجازه بازرسی بیشتر بدهیم یا نه‌هیم، آنها کار خود را می‌کنند و پروژه درازمدت دارند که پروژه و هدف آنها سرنگونی جمهوری اسلامی ایران است. این را باید متوجه شویم و برای خود تصمیم بگیریم.»

خبر

ایران به قطعنامه شورای حکام واکنش مناسب نشان خواهد داد

به‌دنبال تصویب قطعنامه پیشنهادی سه کشور اروپایی در شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به پیانه عدم ارائه دو دسترسی تکمیلی به آژانس، کاظم غریب‌آبادی، سفیر و نماینده دائم کشورمان نزد سازمان‌های بین‌المللی در وین با قرائت بیانیه‌ای، مواضع اصولی جمهوری اسلامی ایران را در این رابطه تشریح کرد. نماینده ایران در آژانس بین‌المللی انرژی گفت که تهران قطعنامه شورای حکام را کاملاً رد می‌کند و اقدام مقتضی و مناسب را در واکنش به آن اتخاذ خواهد کرد.

وی اظهار داشت: «جمهوری اسلامی ایران، بالاترین سطح همکاری و پذیرش بازرسی‌های آژانس بین کشورهای عضو را دارد. درحالی که سالانه بیش از ۳۳ دسترسی تکمیلی از ایران انجام می‌شود، بزرگ‌نمایی دودرخواست دسترسی آژانس، درحالی که ایران اظهارات و نگرانی‌های اصولی در این خصوص دارد و گفت‌وگوها نیز در این زمینه در جریان است و همچنین تلاش‌ها در جهت ایجاد یک بحران غیرضروری بر سر راه همکاری‌ها، اقدامی کاملاً غیرسازنده و سیاسی است.»
نماینده ایران خاطرنشان کرد: «ازاین‌رو، تصویب این قطعنامه در شورای حکام با هدف درخواست همکاری ایران با آژانس و نادیده گرفتن همکاری‌های موجود، عمیقاً مایوس‌کننده و مایه‌تاسف‌است. این قطعنامه چیزی جز زیاده‌طلبی و فزون خواهی نیست و ایران زیاده‌طلبی را از جانب هر کشور و سازمانی که باشد، کاملاً رد می‌کند.»
وی بیسان کرد: «این قطعنامه هیچ ارتباطی با واقعیت‌های فنی ندارد بلکه صرفاً ناشی از یک دستورکار سیاسی و غیرقانونی است. از شورای حکام انتظار می‌رفت که این همکاری‌ها را مورد شناسایی قرار داده تا زمینه برای تداوم همکاری‌های نمونه ایران و آژانس، همچنان حفظ شود. ما باید در برابر کسانی که می‌خواهند این همکاری‌ها و دستاوردها را به‌خاطر امتیازات سیاسی کوتاه‌بینانه نباود کنند، متحد باشیم.»
به گفته نماینده ایران مسئولیت همکاری نمی‌تواند تنها توسط ایران برعهده گرفته شود و اگر این امر خدشه‌دار شود، همه باید تأثیرات منفی آن را تحمل کنند.»
غریب‌آبادی عنوان کرد: «مایه تاسف جدی است که این قطعنامه از سوی کشورهای ایالات متحده، دولت‌های اروپایی و کشورهای همسایه است. این قطعنامه را باید در چارچوب قوانین بین‌المللی نیست.»

وی خطاب به آنها گفت: «چنانچه نمی‌توانید گامی برای نجات برجام بردارید، حداقل شرایط را پیچیده‌تر و دشوارتر کنید، بی‌عملی شما در اینجا نیز است که ظاهراً از همین‌ها ناتوان هستید.»

غریب‌آبادی تأکید کرد: «این قطعنامه نه‌موجب‌ترغیب‌ایران به ارائه دسترسی به آژانس براساس ادعاهای واهی و بی‌اساس می‌شود و نه موجب اعمال فشار به آن. جمهوری اسلامی ایران، این قطعنامه را کاملاً رد می‌کند و اقدام مقتضی و مناسب را در واکنش به آن اتخاذ خواهد کرد که مسئولیت و عواقب آن، برعهده بانیان چنین قطعنامه‌ای خواهد بود.»

سیاست

عبدالرضا فرجی‌راد در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

دنبال تسلط بر مراکز نظامی ایران هستند

این کارشناس مسائل بین‌المللی با اشاره به اظهارات محمدجواد ظریف، تأکید کرد: «وزیر امور خارجه کشورمان اشاره کرده که ما همچنان آماده گفت‌وگو هستیم و اروپا نباید همدست دشمنان ایران باشد اما اروپایی‌ها این کار را کردند. البته آنچه مسلم است اینکه ایران می‌خواهد همکاری خود را با آژانس ادامه دهد اما در مقابل رفتاری که آژانس در پی گرفته است، اجازه نمی‌دهد کارها مثبت پیش برود. در واقع نوع عملکرد آژانس موانع را بیشتر می‌کند، به‌جای اینکه مسیر را هموار کند. لذا به نظر من با این شرایط وارد دوران سختی می‌شویم.»

وی با اشاره به اینکه قصد آمریکایی‌ها به چالش کشیدن مسیر همکاری ایران با آژانس است، گفت: «آمریکایی‌ها همین را می‌خواهند، یعنی درصددند تا قبیل از انتخابات آمریکا در رابطه با برجام و ایجاد مکانیسم ماشه اقداماتی را انجام دهند تا دولت بعدی در آمریکا نتواند برجام را بازگرداند، با توجه به اینکه میزان محبوبیت ترامپ روز به‌روز کمتر می‌شود. علاوه‌بر این با کتاب‌هایی که اخیراً منتشر شده، وضعیت ترامپ تحت‌تأثیر بیشتری قرار می‌گیرد. در چنین شرایطی آمریکایی‌ها فشار به سازمان‌های بین‌المللی را در دستور داند و سازمان‌های بین‌المللی هم مقاومت نمی‌کنند و این باعث تنش بیشتر در نظام بین‌الملل می‌شود.»

به‌دنبال تسلط بر مراکز نظامی ایران هستند

فرجی‌راد در پاسخ به احتمال مبنای قرار گرفتن این قطعنامه در شورای امنیت سازمان ملل برای فعال‌سازی مکانیسم ماشه علیه ایران، گفت: «من فکر می‌کنم این قطعنامه به‌تنهایی می‌تواند

گفت‌و‌گو

تحلیلگر ارشد مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری مطرح کرد

۲ شرط ایران برای همکاری با آژانس پس از قطعنامه جدید

عرفی درخواست‌های غیرقابل قبول را مطرح کند.»

وی با تأکید بر اینکه با توجه به این قطعنامه و اینکه آژانس تسلیم سیاسی کاری‌های رژیم صهیونیستی و آمریکا شده، احتمال توقف اجرای پروتکل الحاقی توسط ایران از امروز به‌صورت جدی در مقایسه با گذشته موردبررسی قرار می‌گیرد، گفت: «هم‌زمان با این اقدام می‌توانیم به‌دنبال توافقات و راه‌حل‌های مینایه‌ای باشیم.»

حسینی درباره احتمال رفتن این پرونده به شورای امنیت و موضع چین و روسیه اظهار داشت: «این موضوع بستگی به موضع اروپایی‌ها دارد؛ یکی از خطراتی که وجود دارد این است که اگر تا اجلاس آتی شورای حکام، این مساله بین ایران و آژانس حل نشود، در آن صورت پرونده می‌تواند به شورای امنیت ارجاع شود و در آنجا حتی اگر قطعنامه‌ای علیه ایران طرح شود و چین یا روسیه قصد وتو داشته باشند، احتمالاً یکی از کشورهای اروپایی مکانیسم ماشه را فعال کرده و همه تحریم‌ها علیه ایران بازگردد.»

به گفته‌های تحلیلگر مسائل بین‌الملل این خطر وجود دارد که در آنجا موضوع پیچیده‌تر شود و اگر این اتفاق رخ دهد، کار چندانی از چین و روسیه نیز ساخته نیست، ضمن اینکه باید دقت کنیم چین و روسیه تمایل چندانی ندارند که در شورای امنیت مقابل آمریکا و کشورهای اروپایی باشند. وی بر همین اساس یادآور شد: «بنابراین کار عاقلانه این است که کار به شورای امنیت نکشد و ما تمام راه‌های ممکن را آزمایش کنیم تا در شورای حکام و در آژانس این موضوع حل و فصل شود و نیاز به مراحل دیگر نباشد.»

وی درباره بازگشت به شرایط سال ۹۲ و اجماع جهانی علیه ایران با وجود هزینه‌های بسیار، خاطرنشان کرد: «از روزی که برجام به امضا رسید، گروه‌های تندرو در آمریکا که امروز در کاخ سفید و دولت آمریکا مستقر هستند و همین‌طور رژیم صهیونیستی و البته عربستان سعودی آرزوی این را داشتند برجام را ملغی کنند و ایران به همان نقطه‌ای برگردد که برجام از آنجا شروع شد.»

حسینی اضافه کرد: «به لطف دولت ترامپ به نظر می‌رسد تا اندازه زیادی این امر نزدیک شده، بنابراین این موضوع جدیدی نیست و می‌شد پیش‌بینی کرد که این دشمنی و خصومت با برجام که ریشه اصلی آن در رژیم صهیونیستی

بود، ممکن است کار را به اینجا برساند.»

۲

پرونده ایران در شورای امنیت هم احتمالاً با رای منفی چین و روسیه همراه خواهد شد

این کارشناس مسائل بین‌المللی در مورد وقایع آتی توضیح داد: «من فکر می‌کنم یکی دو دوره مذاکره با آژانس برگزار شود و نتیجه این مذاکرات باعث می‌شود فضا روشن‌تر و مشخص شود آژانس می‌خواهد چه کاری انجام دهد. فراموش نکنیم اگر شورای امنیت هم بفرستند، با توجه به رای منفی روسیه و چین همین روند ممکن است آنجا هم تکرار شود. علت هم این است که اقدام روز گذشته این دو کشور تردیدها را کم کرد. خیلی‌ها تردید داشتند که چین و روسیه مانند دور قبلی چالش ایران و آژانس رفتاری می‌کنند و رفتار متفاوتی خواهند داشت که حالا مشخص شده شرایط متفاوت از گذشته است و حمایت از موضع ایران قدری تقویت شده است.»

چینی‌ها محافظه‌کاری را کنار گذاشتند

وی با تحلیل حضور احتمالی پرونده ایران در شورای امنیت سازمان ملل و موضع چین و روسیه به‌عنوان دو عضو دائم شورای امنیت گفت: «در صورت ارسال پرونده ایران به شورای امنیت احتمال زیادی وجود دارد که روسیه و چین سعی کنند جلوی صدور قطعنامه علیه ایران را بگیرند و اگر تأکید بر صدور قطعنامه باشد، احتمالاً وتو می‌شود.»
فرجی‌راد گفت: «گمان می‌کنم ایران توانسته در جریان چالش در شورای حکام از رقابت جدی چین و روسیه با آمریکا استفاده کند و از آنها رای منفی بگیرد. ما شاهد بودیم که چنین‌ها در این ماجرا قوی وارد شدند. چینی‌ها همیشه محافظه‌کاری می‌کردند. اما این دعوی آمریکا و چین و واحدی تمدیدی که اتحادیه اروپا دوروز پیش درخصوص تحریم‌های روسیه درباره اوکراین انجام داد، باعث شد هر دو تصمیم قاطعی بگیرند و رای منفی بدهند. لذا باید گفت این فضا خیلی متفاوت از دوره گذشته درگیری ایران با آمریکا است. چینی‌ها پیش‌تر ملاحظه‌های اقتصادی ۶۰۰ میلیارد دلاری خود را با آمریکا داشتند ولی با توجه به حرفی که ترامپ دیروز زد و گفت ممکن است کل ارتباط با چین قطع شود، آنها را به جایی رسانده که این گونه موضع‌گیری کنند. از طرفی روس‌ها احساس می‌کنند ترامپ نتوانست کاری کند، با توجه به حمایت آنها در دوره گذشته انتخابات انتظار داشتند که ترامپ نسبت به تحریم‌ها اقدامات موثری انجام دهد اما ترامپ نتوانست. ازاین‌رو روس‌ها وقتی می‌بینند ترامپ تحریم‌ها را ادامه می‌دهد و از توافقات مشکوکی هم خارج شده و نهایتاً چیزی از دوستی با ترامپ و آمریکا به دست نیاورده‌اند، ملاحظه‌چندانی نخواهند داشت یا به عبارت بهتر روسیه فعلاً در مقابل آمریکا هیچ ملاحظه‌ای ندارد.»

مردنی در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

ایران با سرعت در تمام حوزه‌های هسته‌ای سرمایه‌گذاری سنگینی می‌کند

خاطرنشان کرد: «در این صورت اتفاق خاصی نخواهد افتاد، چراکه درحال حاضر نیز ما به تحریم زندگی می‌کنیم و ازاین‌رو چیزی برای از دست دادن نداریم.»

مردنی با تأکید بر اینکه اگر تمام تحریم‌های سازمان ملل نیز برگردد، هیچ اتفاقی برای داخل کشور نمی‌افتد، اظهار داشت: «دلیل این اتفاق این است که تمام این حوزه‌ها و بسیار فراتر از آنها پیش از این به شکل غیرقانونی تحریم شده بود.»
این استاد دانشگاه تهران ادامه داد: «در این شرایط جدید کسی بازنده است که دسترسی‌های آژانس به مراکز ایران را از بین می‌برد.»

وی درعین حال با تأکید بر اینکه ما از رفتن پرونده ایران به شورای امنیت استقبال نمی‌کنیم اما چنانچه این اتفاق رخ دهد، مساله خاصی هم ایجاد نخواهد شد، گفت: «اگر تحریم‌های قبلی بازگردد، شرایط همین می‌شود که درحال حاضر وجود دارد، چراکه در تمام این حوزه‌ها به شکل غیرقانونی توسط آمریکا تحریم هستیم.»

مردنی درباره بازگشت به شرایط سال ۹۲ پس از هزینه کرد بسیار و بازرسی‌های متعدد، گفت: «در حال حاضر تحریم‌ها نسبت به ۹۲ بسیار وسیع‌تر است، چنانچه تحریم‌های ۹۲ بازگردد، هیچ اتفاق جدیدی نمی‌افتد، چراکه درحال حاضر در حد گسترده‌تر درحال اجرا شدن است.»

این تحلیلگر سیاسی و متخصص مطالعات آمریکا با بیان اینکه هر کشوری برای استقلال خود هزینه می‌دهد، یادآور شد: «اگر شورای امنیت تحریم‌ها را برگرداند، صرفاً تحریم‌هایی فرمالیته خواهد بود؛ ولی در مقابل آن ایران با سرعت در تمامی حوزه‌های هسته‌ای، سرمایه‌گذاری سنگینی خواهد کرد تا در آینده دیگر جایی برای بحث با ایران در مورد برنامه هسته‌ای نباشد.»

وی افزود: «با این اقدام علیه ایران هزینه‌های طرف مقابل زیاد خواهد شد و دلیل این حماقت کشورهای اروپایی علیه ایران در این شرایط به دلیل فشار ترامپ است، درحالی که غربی‌ها ایمن‌نکته را به‌خوبی می‌دانند که با اقدام اخیر در آژانس علیه ایران چیز جدیدی نصیب آنها و فشار جدیدی علیه ایران وارد نخواهد شد.»
مردنی ادامه داد: «تنها نکته‌ای که کشورهای غربی را نگران می‌کند این است که اگر به‌خواسته آمریکا نم‌کنین نکنند، ترامپ به‌آنها فشار اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و حتی از جهات نظامی وارد خواهد کرد و آنها از این موضوع نگران هستند.»